

כבוד הרב דוד ברוך לאו, הרב אליעזר איגרא והרב מיכאל עמוס מבטלים פסק דין להפחתת מזונות של כבוד הדיין אוריאל אליהו (רבני נתניה).

פסק הדין של רבני נתניה:

להורים ילדה אחת. בזמן חתימת הסכם הגירושין הראשון היא היתה בת שנה וחצי. כיום היא מעל גיל 6. אמנם מדובר בתיק ברבני, אך תקף לדיני צדקה. זמני השהות של הילדה עם האב מאוד מצומצמים כי הוא עבר לגור בדרום עקב קשיים כלכליים ובעקבות ניכור הורי. במרחק כה גדול בין ההורים זמני השהות בהכרח יהיו מצומצמים. אבל, יש הבדל מהותי בין כלום ומעט. כל יום חשוב לשמירת הקשר.

מזונות נקבעו על סך 1,350 ₪. בהמשך זמני השהות צומצמו עוד יותר, ונקבעו לכל סוף שבוע שני בלבד והמזונות נקבעו בהסכמה על 2,300 ₪. הסכום כולל מדור והוצאות חינוך. לפי פסק הדין האב קיבל את המלצת יחידת הסיוע שבדין משפטי ייתכן וישלם יותר. מכעיס, אבל האב עשה טעות.

לפי פסק הדין, האם העבירה את האב שבעה מדורי גיהנום, אך זה לא בהכרח קשור לנושא הכספי, מלבד העובדה שהקשר בין האב לילדה ניתן. האב פשוט התייאש. שכר האב היה 8,700 ₪ וירד עקב מעבר מקום עבודה ל 6,700 ₪, גם עקב כך שבזמנו הוא עמד בזמני השהות עם הילדה באמצע השבוע. האב מבקש להפחית את סכום המזונות עקב ירידה בשכרו והולדת 3 ילדים חדשים בפרק ב'. האם טוענת ששכרה ירד ל 6,000 ₪. לא מובן מה זה "טוענת". יש תלושים. לא בדקו?

האב העביר את חלקו בדירה שהייתה רשומה על שמו לאם ללא תמורה. לפי פסק הדין זה "בטוב ליבו". לעיתים אנשים נפגעים אנושות גם אם טובי לב הם.

פסק הדין עוסק במספר שאלות הלכתיות האם ניתן להפחית את המזונות, ונקבע שכן. יש גם מספר אמירות לנושא מזונות ילדים בהתאם לעמדתו של כבוד הדיין אוריאל אליהו. המזונות (כולל מדור וחינוך) הופחתו ל 800 ₪. לא ברור עד איזה גיל (מניח שעד גיל 18, ואני מציין עובדה זו כי בפסק הדין של הרב לאו יש דיון בנושא - גיל 15 או 18) ולא רשום דבר לגבי המחציות (מקווה שהן ממשיות כרגיל, ואני מציין עובדה זו כי בפסק הדין של הרב לאו יש דיון גם בנושא זה).

הסכום 800 ₪ הוא לפי חישוב של 3,350 ₪ (מחצית שכר האב) ל 4 ילדיו, כאשר נקבע שבמידה ולאב יהיו עוד ילדים, הסכום ישתנה בהתאם. זה כמובן לא הגיוני והרי זה סותר את העיקרון הכלכלי של הלכת ורד ושל לוחות הלמ"ס העדכניים שמראים היטב שעלות גידול ילד אחד במשפחה בה יש מספר ילדים נמוכה באופן מהותי (הרבה יותר מהמקובל כיום) מעלות גידול ילד במשפחה בה יש ילד אחד.

בפסק הדין מסביר הדיין אליהו את חוסר הסבירות בכך שזוג עם ילדים [משפחת האב החדשה] תכלכל את עצמה מ 4,400 ₪ [האשה החדשה לא עובדת עקב גילם של הקטינים והאב מעביר 2,300 ₪ לדמי מזונות, בעוד משפחה האם בעלת 2 נפשות, תכלכל את עצמה מסכום הנע בין 8,300 ל 10,000 ₪ בחודש. אכן, אבסורד.

על פסק הדין הוגש ערעור. פסק הדין בבית הדין הרבני הגדול בירושלים נכתב על ידי הרב דוד ברוך לאו אשר ביטל את פסק הדין, ובחר, על הדרך, להשיב בצורה נחרצת לאותם דיינים "צעירים" הבאים ומשמעים דעות כה שונות... (אשר כולן כמובן תחת הדין הדתי גם כן)

פסק הדין של הרב לאו בעצם מורכב משני חלקים שונים: אחד דיון הלכתי לגבי כיבוד הסכמים לפי ההלכה שבסופו נקבע שלא ניתן היה לקבוע שיש כאן סיבה הלכתית לא לעמוד בהסכם שנחתם, והשני, בעקבות נייר העמדה שפרסם הרב אוריאל אליהו שזכה גם לתקשורת רבה, הסבר מקיף לגבי רבנים "צעירים" הבאים ומסבירים לוותיקים את עמדתם... ומסביר כי האמירה כי "הדיינים עצמם אינם מודעים למשמעות קביעותיהם" היא בבחינת דיבה.

"בשל כך מוצא בית דינו לנכון להקדים לדיון לגופו של עניין את העקרונות שעליהם מושתתים חיובי המזונות בכלל. לאחר מכן נדון בשאלה של הפחתת מזונות שנקבעו בהסכם בשל שינויי נסיבות, שגם בה - ובדגש על שאלת מעמדם של ההסכמים עצמם, ככלל - נאמרו בפסק דין אמירות חדשניות כאמור, ואת תוצאותיהן של הקביעות העקרוניות ניישם בנידון שלפנינו."

אמירה עקרונית שלי על פסק הדין:

הדין הדתי איתנו, ויישאר איתנו. לאף אחד אין כוונה לבטלו. אך אנו רואים שיש כיום דיון עקרוני ומבורך מהם סכומי המזונות שיש לקבוע תחת הדין הדתי. **נשאלת השאלה האם ניתן להגיע להסכמות רחבות, כך שגם תחת הדין הדתי סכומי המזונות יהיו כאלו שלא ייפגעו בילדים בכך שגוזרים עליהם בית מרווח ובית עני, דבר אשר מביא בסופו של יום לניתוק קשר עם האב?**

הרב לאו מציין: "תפקידו של בית הדין הוא גם לזהות מציאויות ולפסוק על פיהן, בכלל זה בחינת יכולות הצדדים וטובת הילדים בזמני שהות, דברים חשובים הדורשים הרבה תשומת לב. חלק מן השינויים החברתיים הנוגעים לכך - גם הם פוגעים בעיקר בילדים אבל אין מקומם בפסק דין זה העוסק בעקרונות חיוב המזונות ובמעמדם של הסכמי הגירושין".

המטרה שלנו, ואני מדגיש זאת פעם אחר פעם, שהאמירה של דיינים רבים **שמאז ומתמיד ברור לכל שבקביעת סכום המזונות יש להתחשב בזמני שהות של האב עם ילדיו**, מציאות שהשתנתה באופן מהותי ומשמח בעשור האחרון, ושהיא **תבוא לידי ביטוי בכל פסקי הדין**. וכפי שכתבנו בעבר מספר פעמים, גם תחת הדין הדתי ניתן להגיע לדיון צודק יותר שלא יפגע בילדים ולא באף אחד מההורים, והכוונה היא בעיקר למקרים בהם לאב זמני שהות רחבים עם הילדים כמקובל כיום, שהאב מממש את הורותו, וניתן, ולעמדת הדיינים אף חובה, להתחשב בהוצאות הישירות שהאב מוציא על הילדים בימים שלו, כולל בישול המזון ועשיית הכביסה (תבינו בהמשך...). **חבל מאוד שנושא חשוב זה לא עלה בפסק דינו הכה מפורט של הרב לאו.**

חשוב לדעת - מכיוון שלא כולם עדיין מודעים לכך, נדגיש שכיום להורים יש בחירה האם הם מוכנים שקביעת המזונות בתיק שלהם תהיה ברבני! באין הסכמה של אחד מהם, ויש כמובן להצהיר על כך מההתחלה, אין לבתי הדין הרבניים סמכות לדון במזונות ילדים!

מספר מילים על פסק הדין:

הרב אוריאל אליהו בחר בנייר העמדה שלו להציג דרך של בדיקה מהי עלות הצרכים **ההכרחיים** לילד (מינימליים), בהתאם לכלכלנים שונים כולל הל"מ"ס. עבודה מבורכת כמובן. הרב לאו משיב לו ומסביר שלוחות אלו הינם מוטעים! הרב לאו מסביר את נושא המדור ומדוע הסכומים שהציג הרב אוריאל אליהו שמדברים על "תוספת העלות" שגויים הם, וכן שהסכומים בטבלאות לעלויות שונות בגידול הילד כמו ביגוד ומזון הן עלות "הגלם" אך **תפקיד האב הוא להעביר לאם מזונות**, אך האם איננה חייבת לבשל ולכבס ולטרוח עבור הילד ולכן זכאית היא לתשלום מהאב עבור הטרחה שבבישול, כיבוס קניית מוצרי המזון ההלבשה וההנעלה, וגם לזה יש עלות. הטרחה בבישול גם היא מצדיקה תשלום, ועלות מזון מבושל כידוע שונה בתכלית מעלות חומרי הגלם. האם גם לא חייבת להסיע את ילדיה במכוניתה, אם היא עושה כן גם נתון זה צריך להיות מובא בחשבון בחיוב המזונות (והתחשיב אינו כולל רק את עליות הדלק, גם טרחה, חלק יחסי בבילוי הרכב ובעלות החזקתו בכלל וכו' צריכים לבוא בחשבון), והאם, אפילו אם ירשה דירה גדולה כך שאיננה משלמת שכירות, אינה חייבת לתת לילד שלה להתגורר בביתה בחינם ואיננה צריכה לשלם את הוצאות אחזקת המדור עבור הילד, ויכולה לדרוש מהאב דמי מדור עבור שהות הילד אצלה כשם שהיתה דורשת מכל שותף אחר שהיה מבקש ממנה לגור אצלה.

כבוד הרב לאו מסביר שהאמירה של אותם "דיינים צעירים" לגבי סכומי המזונות בימינו, שגבוהים ומוגזמים הם, גם עקב ההסתכלות של הדיינים על המתרחש בבתי המשפט למשפחה, שגויה היא **הסכומים כיום נמוכים הם!** לעמדתו, עלות גידול ילד היא לפחות 4,000 ₪ ואם יוסיפו לזה עלות

טיפול הסכום הוא 5,500 ₪, אך בפועל נפסקים דמי מזונות בסכומים של 2,000 - 2,300 ש"ח לחודש, ואף הנוהל של "המחציות" שלא מחוייב בהתאם להלכה פועל לטובת האב הגרוש שכן חובתו לשלם גם הוצאות אלו, ולכן, לעמדתו, "יכול הדין לישון בשקט ולא לחשוש "לחרב המונחת בין ירכיהם של דיני ישראל".

"לגבי גזירת חלוקת נטל המזונות מטבלאות השוואת שכר ההורים מדגיש כבוד הרב לאו כי זו בהחלט **מתאימה לאג'נדת השוויון** המטילה אחריות בתשלום המזונות בשווה על שני בני הזוג - **דבר שהוא בניגוד להלכה**, המכוונת לתכונות שונות שיש לאיש ולאשה, ומכאן הנגזרות השונות בתפקידים של בני הזוג – יכולת הטיפול אימהי של " צופיה הליכות ביתה" (משלי לא, כז) מול התפקיד העיקרי של האב "יצא אדם לפעלו ולעבדו עדי ערב" (תהלים קד, כג)."

לדעתי טעה הרב לאו באמירתו זו, והרי הרב אוריאל אליהו לקח בנייר העמדה שלו מלוחות הלמ"ס את העלות המינימלית לגידול ילדים (צרכים מינימליים) אך גם הוא הטיל את כולה על האב וזאת בהתאם להלכה.

לסיים, הרב דוד ברוך לאו מבטל את פסק הדין להפחתת המזונות, מחזיר את התיק חזרה לבית הדין הרבני בנתניה, ומציין-מנחה אותו, במקום להעלות טיעונים הלכתיים עקרוניים, יש לבדוק את הפחתת המזונות בהתאם לטענות האב שלא נבדקו: הטענה לניכור הורי, להסכמת האב לתשלום מזונות גבוה עקב לחצים של יחידת הסיוע, ולהתנהלות האם בדבר קיום המפגשים בין האב לבת.

את האם ייצגו בבית הדין הרבני הגדול ירושלים עו"ד חנה אייזק וטו"ר ישראל צבי בורוכוב.

לקריאת פסקי הדין:

[פסק הדין בבית הדין הרבני נתניה - תיק 10-946641 מיום 13.02.2020](#)

[פסק הדין בבית הדין הרבני הגדול ירושלים - תיק 1241751/2 מיום 07.01.2020](#)

ולמי שמעוניין לקרוא גם: [ד"ר מיכאל ויגודה והרב עו"ד אליעזר הללה \[ז"ל\] חיוב שוויוני במזונות ילדים שהיה לו חלק מהותי בפסיקה בתיק בע"מ 919/15](#).

בברכה,

גיא רוה, יו"ר

עמותת "[הורות משותפת=טובת הילד](#)"